

Stilte in de Toren van Babel: een kort verhaaltje over handsignalen

Als landrotten duikers naar de reden vragen waarom ze zich aangetrokken voelen tot zo'n vijandige wereld is het meest gegeven antwoord dat naast het ontdekken van de onderwater wonderen Jacques Cousteau's Stille Wereld een geruststellend gevoel van zen en innerlijke vrede oproept... totdat het lawaai van een duikshaker of de geagiteerde handen van je buddy je plotseling wakker doen schrikken en je terugbrengen naar een basale realiteit: de noodzaak tot communiceren.

Communicatie onderwater heeft twee belangrijke doelen, veiligheid en het nemen van beslissingen binnen het team. Communicatie betreffende veiligheid omvat het beoordelen van de conditie van een duiker, checken van de meters, een diepte vaststellen, een level, de richting naar de uitgang of de beperkingen opgelegd door decompressie. Het nemen van een beslissing is een vereiste zodat je weet hoe om te gaan met onverwachte gebeurtenissen of noodsituaties.

Voor het merendeel van de duikers met een open systeem zijn de manieren van communiceren onderwater non-verbaal en nogal beperkt. Schrijven is effectief maar kost veel tijd. Lichtsignalen zijn nogal basaal en werken alleen in een donkere omgeving. Signalen door middel van aanraken zijn zelfs nog beperkter. En hoewel spraak communicatie in full-face maskers beschikbaar is, blijkt het in de duikgemeenschap niet erg populair te zijn behalve bij wetenschappelijke projecten... misschien omdat we uiteindelijk liever 'met de handen praten' en de onderwaterervaring zo stil mogelijk willen houden.

Voor het overgrote deel blijven we achter met twee handen en tien vingers om een gesprek aan te gaan. Sommige techies beweren dat een hand en vijf vingers genoeg moeten zijn, gezien het feit dat de andere hand bezig kan zijn met een lamp, haspel of een ander hulpmiddel. Duikers gebruiken ook gebaren die we

in het dagelijkse leven ook kennen, zoals knikken met het hoofd voor 'Ja'. Andere kunnen lokaal zijn, bijvoorbeeld wijzen naar een onderwater soort. ER zijn speciale signalen bedacht voor specifieke duikomstandigheden, om instructies of informatie te geven, of om een conditie of noodgeval aan te geven.

Het zou geweldig zijn als we allemaal eenzelfde taal van handsignalen hadden, afgeleid van die met soortgelijke betekenissen op het land, om de leerinspanning en -tijd te verkorten en de communicatie eenvoudiger te maken. De werkelijkheid is een beetje anders. Ondanks de inspanningen van het RSTC (Recreational Scuba Training Council), en zelfs hoewel er een aantal van algemeen gebruikte signalen zijn, heeft de duikgemeenschap uiteenlopende, verwarrende dialecten ontwikkeld die ervoor kunnen zorgen dat je je bij de vertaling ervan verloren voelt. Wie heeft niet eens een pre-duik briefing bijgewoond waar het ophouden van tweemaal vijf vingers vertaald wordt in een halve druk in de duikfles, terwijl dat bij andere gelegenheden uitgedrukt kan worden door het vormen van een 'T' met een hand loodrecht op de andere?

Deze diversiteit kan op zijn best communicatie tussen duikers imperfect maken en op zijn slechtst niet bestaan. De oorzaak ervan is niet zo zeer een scheiding tussen de talen, zoals in het verhaal over de Toren van Babel, als wel parallelle ontwikkelingen in verschillende gemeenschappen die van elkaar geïsoleerd zijn. Als gevolg daarvan zou je kunnen stellen dat de risico's in de recreatieve duikwereld beperkt zijn, maar dat de kans op miscommunicatie noodgevallen erger kan maken.

Bij het technisch duiken is de situatie anders: ondanks de variëteit aan opleidingsinstanties kan de tech gemeenschap er trots op zijn dat ze een gezamenlijke taal spreken, noodzakelijk vanwege het grotere risico vergeleken met het recreatieve duiken. Techduiksignalen gebruiken een hand en vijf vingers (met speciale aanpassingen als de hand bedekt is door een want of een handschoen met drie vingers). Information wordt vaak gegeven door middel van een signaal om een onderwerp aan te geven (b.v. druk, diepte, tijd), gevolgd door een getal. Getallen worden aangegeven door een cijferreeks. Cijfers van een tot

vijf worden gegeven door de vingers die naar boven wijzen en de palm naar buiten gekeerd, terwijl cijfers van zes tot negen gegeven worden met de hand horizontaal gehouden en de palm naar binnen gekeerd. Tien, een getal van twee cijfers is dan een 'een' gevolgd voor een 'gesloten OK' voor 'nul'. Als vuistregel wordt het gebruik van de duim zo veel mogelijk vermeden om verwarring met het duim op signaal voor 'einde van de duik' te voorkomen.

Technisch duiken omvat meestal decompressie en/of een afgesloten omgeving. Specifieke eenhandige signalen zijn ontwikkeld voor beide en worden door alle technisch duikers gedeeld, ongeacht hun achtergrond. Het bespreken van ieder individueel signaal ligt buiten de reikwijdte van dit artikel, maar als je geïnteresseerd bent is de informatie gemakkelijk online te vinden.

Nog een groot verschil tussen recreatieve en technische communicatie is het vermijden van alledaagse gebaren. Techies houden niet van de mogelijkheid om het 'voor -de-hand- liggende' te interpreteren of te vertrouwen. In plaats daarvan verlangen ze duidelijkheid door het bevestigen van een gegeven handsignaal. Communicatie niet alleen maar over het geven van informatie, maar ook om er zeker van te zijn dat die goed ontvangen en begrepen is. Bevestiging speelt een belangrijke rol in het voorkomen van informatieverlies en is essentieel voor de veiligheid van het team.

In een ideale, toekomstige, stille wereld verspreidt de signalering gebruikt bij technisch duiken zich naar de recreatieve wereld om verwarring te voorkomen en de noodzaak voor het proces van opnieuw leren voor de zaak van veiligheid. Ssst...

Video Handleidingen

Are you Ok?

I have a problem/Something's not right

Ascend

Descend

Out of Gas

I'm calling the dive

How much gas do you have?

Shoot a Surface marker Buoy

Ascend to safety stop for 5 min

Numbers: 0-100 (abbreviated version)

Vertaler: Els Knaapen